

злочинності Україна опинилася поруч з такими державами як: Африка, Південна та Латинська Америка.

Аналіз всього вище сказаного, дає змогу зробити такий висновок, що на території України діють стійкі професійні злочинні угруповання, з ієрархічною структурою, де в кожного є свої обов'язки та чіткі правила, яких вони повинні дотримуватися. Стрімке погіршення криміногенної ситуації в нашій державі не дає нам шансу на оптимістичні прогнози на майбутнє. Професійна злочинність у всіх своїх проявах була та залишається тривожною реальністю сучасного суспільства та актуальною проблемою нашої держави. Викоринити це можливо шляхом впровадження комплексних заходів, що представляють собою жорсткий контроль за всіма сферами кримінальної діяльності.

Мядзель М.М., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

**ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТІ МЕТИ ТА ЗАВДАННЯ
КОТРОЛЮ ЗА ВЧИЕННЯМ ЗЛОЧИНУ**

Актуальність теми полягає в тому, що масштаби та тенденція до зростання сучасної злочинності, особливо організованого, транснаціонального характеру, становлять серйозну загрозу для суспільства як на національному, так і міжнародному рівнях. Зазначене вище вимагає відпрацювання ефективної загальнодержавної системи протидії злочинності. Саме з метою виявлення, попередження та припинення такої діяльності вживається система заходів політико-правового, адміністративного характеру, до яких, серед інших, віднесено контроль за вчиненням злочину.

Варто вказати, що науково-практичному аналізу проблем проведення контролю за вчиненням злочину присвячена низка наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів, серед яких О.М. Бандурка, Б.І. Бараненко М.А. Погорецький, Е.О. Дідоренко, В.В. Іванов, Б.В. Індиченко, Л.Н. Маймескулов, В.В. Матвійчук, С.І. Мінченко, Д.Й. Никифорчук,

С.А.Панасюк, В.Є. Тарасенко, Р.В. Тарасенко, А.В. Савченко, В.Ф. Усенко, О.Н. Ярмиш та інші.

Необхідно зазначити, що складання постанови на проведення окремих форм контролю за вчиненням злочину, складання плану проведення НСРД, розгляд проведення організації та конфіденційне співробітництво має важливий елемент у вигляді чіткого розуміння мети та завдань, на вирішення яких будуть спрямовувати уповноважені суб'єкти наявні сили та засоби. При цьому неможливо визначити винятково на підставі розгляду правових основ, без урахування особливостей його організації. Отже, для розуміння сутності та змісту зазначеної НСРД необхідно, в першу чергу, визначити мету та завдання.

Перш ніж розпочати розгляд мети та завдання контролю за вчиненням злочину, необхідно розкрити поняття терміна «Контроль за вчиненням злочину», який у загальному розумінні трактується як: комплекс взаємопов'язаних правових, організаційно-тактичних дій, які здійснюються виключно за рішенням прокурора у визначених чинним законодавством формах і полягають у перевірці уповноваженими суб'єктами відповідності наявності та достовірності підстав вважати, що може вчинитися або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України [1].

Далі варто враховувати те, що контроль за вчиненням злочину є негласною слідчою (розшуковою) дією, зазначена НСРД у будь-якій формі може здійснюватись у межах розпочатого кримінального провадження. При цьому слід враховувати, що відомості про факт і методи проведення контролю за вчиненням злочину не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених положеннями КПК України [2].

Загальними завданнями, які можна віднести до категорії «стратегічних», є отримання (збирання) доказів або перевірка вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні з метою забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду.

Практика проведення контролю за вчиненням злочину свідчить про те, що його окремі форми проведення мають також власні специфічні завдання та мету, визначену положеннями чинного законодавства. При цьому загальні завдання контролю за вчиненням злочину, на нашу думку, мають містити систематизовані узагальнені ознаки завдань його форм: контрольованої та оперативної закупки; контрольованої поставки; спеціального слідчого експерименту й імітування обстановки злочину.

Враховуючи те, що згідно з положеннями чинного КПК України негласні слідчі (розшукові) дії є різновидом слідчих розшукових дій, НСРД притаманні загальні завдання останніх. Відповідно до змісту ст. 223 КПК України слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному

кримінальному провадженні [2]. На основі вищезазначеного можна визначити, що завданнями НСРД є отримання (збирання) доказів або перевірка вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні.

Враховуючи наведене, необхідно виділити основні завдання контролю за вчиненням злочину, як:

- отримання (збирання) доказів або перевірка вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні з метою забезпечення всебічного, повного та неупередженого розслідування;
- документування фактів протиправної діяльності та виявлення усіх осіб, причетних до реалізації злочинних намірів;
- виявлення причин та умов вчинення злочинів;
- виявлення наявності або відсутності злочинних намірів у особи;
- запобігання вчиненню злочину та викриття відомої чи невідомої особи (осіб), яка планувала чи замовляла його вчинення.

Якщо розглянути конкретні форми контролю за вчиненням злочину, то можна зазначити, що метою контрольованої та оперативної заступок полягає у викритті та належному документуванні факту вчинення злочину, способу та особи, яка його вчинила [3].

Аналіз положень інструкції, у якій визначено порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, свідчить, що метою проведення контрольованої поставки є виявлення ознак злочину та фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачено КК України [3]. Положення ст. 4 Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» метою контрольованої поставки визначають виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь в цьому [4]. Метою контрольованої поставки відповідно до ст. 101 МК України визначено припинення міжнародного незаконного обігу наркотичних речовин і виявлення осіб, які беруть участь у такому обігу [5].

На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що ефективність проведення контролю за вчиненням злочину залежить, першочергово, від чіткого розуміння його завдань та мети, оскільки це обґрунтовує рішення щодо спрямувань відповідної техніки, засобів та вирішення питання щодо способу проведення відповідної НСРД. Враховуючи те, що контроль за вчиненням злочину здійснюється у межах кримінального провадження, доцільно приділити значну увагу на визначені нормами КПК України завдання, які виступають основоположними. Так, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, тощо. Необхідно зазначити, що кожне

кримінальне правопорушення або готування до нього є індивідуальним, тому потребує повної та всебічної підготовки до контролю за вчиненням злочину, також, важливим елементом виступає обрана форма проведення даної НСРД. Адже, в залежності від форми залежить результат досягнення обраної мети та її способу.

1. Етимологічний словник української мови: в 7 т. /редкол.: О.С. Мельничук (гол. ред.) та ін. К.: Наук. думка, 1982-2006. Т. 2. 572 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України [текст]/– К.: «Центр учбової літератури», 2012. 292 с.

3. Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. №114/1042/516/1199/936/1687/5 «Про затвердження Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні» URL: <http://www.minjust.gov.ua/42544>. (дата звернення 20.10.2019)

4. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 20.10.2019)

5. Митний кодекс України від 22.09.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення 19.10.2019)